

O niesprawiedliwym sędzi

Autor tekstu: **Krzysztof Sykta**

Przypowieść o niesprawiedliwym sędzi stanowi jedną z ostatnich perykop, fragmentów tekstu w ewangelii Łukasza, poprzedzającą przybycie do Judei a następnie uroczysty wjazd do Jeruzalem. Stanowi również dobry przykład obrazujący jakość tłumaczeń (nie tylko polskich) tekstu ewangelicznego. W poniższej tabeli zawarto (od lewej) przekład synoptyczny mojego autorstwa (wstępna wersja), następnie tekst grecki (koine), w prawej kolumnie dla porównania przekład Biblii Tysiąclecia. Przyjrzyjmy się wybranym fragmentom:

<p>O niesprawiedliwym sędzi 18.1. Powiedział zaś im podobieństwo o potrzebie by zawsze trwali w modlitwie ich i nie upadali [na duchu]. 18.2. mówiąc: Pewien sędzia był w pewnym mieście. Boga się nie bał, i [z] człowiekiem się nie liczył *. 18.3. Wdowa zaś była w mieście owym, i nachodziła go mówiąc: Pomścij mnie ** na przeciwniku mym!</p> <p><i>* = nie okazywał szacunku ** = dosł. Oddaj mi sprawiedliwość wymierz karę przeciwnikowi memu</i></p> <p>18.4. I nie chciał przez [jakiś] czas. Potem zaś rzekł w sobie: Mimo [iż] Boga się nie boję ani też [z] człowiekiem się nie liczę, 18.5. jednak stąd, że sprawia mi cięgi wdowa ta, pomszczę ją, by w końcu przychodząc nie udreńczyła mnie.</p> <p>18.6. Rzekł zaś Pan: Słuchajcie, co ów sędzia nieprawości powiada.* 18.7. Bóg zaś, czyż zaiste nie pomści ** swych wybranych, krzyczących do niego dniem i nocą, a powściągliwy jest względem nich? 18.8. Powiadam wam, że: bardzo szybko ich pomści! Ale ***, czy Syn Człowieczy przychodząc znajdzie oby wiarę na ziemi?</p> <p><i>* por. Łk 16.9 ** dosł. uczyni pomstę, zemści się za *** por. Łk 6.24</i></p>	<p style="text-align: center;">-</p> <p>18:1 elegen de parabolhn autois pros to dein pantote proseucesqai autous kai mh egkakein 18:2 legwn kriths tis hn en tini polei ton qeon mh foboumenos kai anqrwpon mh entrepomenos 18:3 chra de hn en th polei ekeinhs kai hrcteto pros auton legousa ekdikhsen me apo tou antidikou mou</p> <p>18:4 kai ouk hqelen epi cronon meta tauta de eipen en eautw ei kai ton qeon ou foboumai oude anqrwpon entrepomai 18:5 dia ge to parechein moi kopon thn chran tauthn ekdikhswn authn ina mh eis telos ercomenh upwpiazh me</p> <p>18:6 eipen de o kurios akousate ti o kriths ths adikias legei 18:7 o de qeos ou mh poihs thn ekdikhsin twn eklektwn autou twn bowntwn autw hmeras kai nuktos kai makroqumei ep autois 18:8 legw umin oti poihs thn ekdikhsin autwn en tacei plhn o uios tou anqrwpou elqwn ara eurhsai thn pistin epi ths ghs</p>	<p>O niesprawiedliwym sędzi [BT] Łk 18.1 Powiedział im też przypowieść o tym, że zawsze powinni modlić się i nie ustawać:</p> <p>02 W pewnym mieście żył sędzia, który Boga się nie bał i nie liczył się z ludźmi. 03 W tym samym mieście żyła wdowa, która przychodziła do niego z prośbą: Obróń mnie przed moim przeciwnikiem.</p> <p>04 Przez pewien czas nie chciał, lecz potem rzekł do siebie: Chociaż Boga się nie boję ani z ludźmi się nie liczę, 05 to jednak, ponieważ naprzykrza mi się ta wdowa, wezmę ją w obronę, żeby nie przychodziła bez końca i nie zdręzczała mnie.</p> <p>06 I Pan dodał: Słuchajcie, co ten niesprawiedliwy sędzia mówi. 07 A Bóg, czyż nie weźmie w obronę swoich wybranych, którzy dniem i nocą wołają do Niego, i czy będzie zwlekał w ich sprawie? 08 Powiadam wam, że prędko weźmie ich w obronę. Czy jednak Syn Człowieczy znajdzie wiarę na ziemi, gdy przyjdzie?</p>
---	---	--

Pierwszy werset (18.1). Praktycznie wszystkie tłumaczenia oddają **mh egkakein** (μη ἔγκαιεῖν) jako „nie ustawać”. Tak tłumaczy Wojciechowski, B. Warszawska, BŚJ i inni. Przekłady angielskie idą jednak w nieco inną stronę. Czasownik **ekkakeo** oznacza bowiem nie tyle ustawianie w czymś, poprzestawanie, co trawienie ducha, zrażanie się, poddawanie się rozpacz, załamywanie, **popadanie w bezsilność**, niemrawość, marazm. „Nieustawianie” kładzie nacisk na ciągłość danej czynności. Nie oddaje, tak jak w wielu innych przypadkach, odcieni znaczeniowych, wieloznaczności. Robertson opisuje ten fragment następująco:

Not to faint (mh enkakein). Literally, not to give in to evil (**en, kakew**, from **kako**, bad or evil), to turn coward, lose heart, behave badly

Jeżeli cała grupa tłumaczy zwrot „nie popadajcie w bezsilność, nie upadajcie na duchu, nie załamujcie się” tłumaczy jako „nie ustawajcie” to trudno uznać, że każdy „wpadł” na tak ambitny w cudzysłowie przekład sam z siebie i raczej ktoś szedł tutaj na łatwiznę zapożyczając dane rozwiązanie stylistyczne i lingwistyczne z wcześniejszych tłumaczeń. Albo też korzystano z tego samego słownika, którego autor poszedł w takim a nie innym kierunku.

Werset drugi (18.2). BT pomija tutaj powtórzenia (*mówiąc..., pewny sędzieja*), **hrceto** — *nachodzenie* kogoś oddaje jako *przychodzenie* (brak uwypuklenia ciągłości czynności) a kolejne, proste „mówiąc” zmienia na „z prośbą”. Ot inwencja twórcza wynikająca z wolnego przekładu. Pójdźmy jednak dalej. **ekdikhson me**. Tutaj przekłady katolickie nie po raz pierwszy łagodzą przekład i z dosłownego **pomścij mnie** czynią mniej dosadne **weź mnie w obronę** co w przypadku przekładu Wojciechowskiego w dalszej jego części zaczyna po prostu razić nieskładnością. Przekłady angielskie używają niemal powszechnie słowo *avenge*. Warto też w takich sytuacjach przyjrzeć się jak *ten sam autor to samo słowo* tłumaczy w innym kontekście, czy też w innej księdze Nowego Testamentu. BT w innych wersach, ten sam czasownik oddaje następująco:

2 Kor 10:06 z gotowością **ukarania** każdego nieposłuszeństwa, kiedy już wasze posłuszeństwo stanie się doskonałe.

Rzym 12:19 Umiłowani, **nie wymierzajcie sami sobie sprawiedliwości**, lecz pozostawcie to pomście [Bożej]. Napisano bowiem: Do Mnie należy **pomsta**. Ja wymierzę zapłatę — mówi Pan.

Ks. prof. dr hab Remigiusz Popowski w liści do Rzymian pisze o **mszczeniu** samych siebie i **"ukaraniu"**. W Objawieniu Jana 6.10 o **"mszczeniu** krwi naszej" i wymierzaniu słusznej kary. Jak widać, ten sam czasownik w odniesieniu do ewangelicznych słów Jezusa jest łagodzony i zmieniany w swych sensie, ale już w innych wersach możemy czytać o zemście, pomście i mszczeniu się a nie „braniu w obronę”, które jest jednym z wielu translacyjnych eufemizmów, wypaczających sens oryginału. (Warto tu dodać, że podobnie w Starym Testamencie „wyrząć” mieszkańców danego miasta tłumaczy się eufemistycznie na „obłożyć klątwą”...)

Werset piąty (18.5). Naprzykrza mi się (**kopos**). Idiom oznaczający dosłownie bicie, pobicie, uderzenie (w piersi), w przenośni: ciężką pracę, problemy. Wdowa więc sprawia sędziemu **ból**. Podobny idiom znajdziemy dalej — **upwpiazh**. Aby mnie nie zadręczyła. Ok, spójrzmy jednak co dosłownie oznacza czasownik **upwpiazw: podbić komuś oko**, (nabić komuś sińca, powiedzielibyśmy: **zbić kogoś na kwaśne jabłko**), w przenośni: poskromić, pokonać, zmęczyć, stąd: udręczyć, być naprzykrzającym się. Jak widać słowa sędziego są w *koine* **słowną grą**, którą można odczytywać albo dosłownie: **Wdowa ta sprawia mi niezłe manto, tak więc odpuszczę jej i pomścę ją bo jeszcze twarz mi obije**. albo przenośnie (zadaje mi tyle trudu i naprzykrza się, że już mam jej dosyć). Polskie przekłady nie po raz kolejny nie oddają „barwy” greckich idiomów.

Werset szósty (18.6). Dosłownie „sędzia nieprawości” a nie "niesprawiedliwy sędzia. Kolejny idiom.

Werset siódmy (18.7) **ou mh**. Podwójna negacja (dosłownie „nie nie”) tłumaczona jako proste „nie”, podczas gdy oznacza ona silną, wyrazistą negację, oddaną w moim przekładzie przez **"zaiste nie"**. Bodajże jedynie David Palmer w swoim przekładzie zwrócił na to uwagę, jako jeden z podstawowym błędów tanslacyjnych — spłykanie treści, tutaj wyrazistości.

Wersety 18.7-8 to po raz kolejny popadanie w śmieszność z „wzięciem w obronę”. Wojciechowski wers 18.8 przekłada tak: "Mówię wam, że **uczyni obronę ich w pośpiechu**". Pomieszanie z poplątaniem. Sens właściwy to: **bardzo szybko ich pomści!** (*myślicie, że Bóg jest powściągliwy? bardzo szybko poczujecie jego zemstę!*) Czynieć coś w pośpiechu to nie to samo co czynić coś nad wyraz szybko. W pośpiechu to można szalik zakładać, ale nie dokonywać zemsty na tych, co poniewierają biednych i ubogich. I ostatnie zdanie: **czy znajdzie wiarę na ziemi?** Tłumacze (poza BŚJ) pomijają tu partykułę (wyraz, morfem nadający dodatkowe zabarwienie znaczeniowe) **ara**, która dodaje odcień zniecierpliwienia, nutkę złości, frustracji (Tylko czy Syn Człowieczy znajdzie cokolwiek jak przyjdzie...?!).

Jedna przypowieść, jedna forma Ewangelii, dziewięć wersów, a ileż treści i znaczeń ginie w tłumaczeniu na język polski, ile kolejnych ulega zmianom i przekłamaniu. Nie będzie dla nikogo zaskoczeniem, jeśli powiem, że **identyczna sytuacja dotyczy praktycznie całego tekstu Ewangelii**, więcej: całego Nowego Testamentu, całego Pisma Świętego.

To co czytamy, nierzadko niewiele ma wspólnego z tekstem oryginalnym.

Krzysztof Sykta

Zajmuje się głównie biblistyką i religioznawstwem. Prowadzi stronę synopsa.pl. Skończył ekonomię, jest dyrektorem w izbie gospodarczej i redaktorem w Magazynie Przedsiębiorczości i Integracji Lokalnej IMPULS. Był redaktorem naczelnym ezinu Playback.pl
Strona www autora

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 07-08-2013)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,9171) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,9171>)

Contents Copyright © 2000-2012 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2012 Michał Przech

Właścicielem portalu Racjonalista.pl jest Fundacja Wolnej Myśli.

Autorem portalu jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tego portalu i jakiegokolwiek jego części.

Wszystkie elementy tego portalu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tego portalu oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tego portalu i nie korzystać z jego zasobów.

Informacje zawarte na tym portalu przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów portalu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na portalu. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki prezentuje.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych portalu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl